

DIRECTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
:: :: învoială :: ::

REDACTOR:

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Vacanțe rele

Nimic mai util și mai necesar, pentru sănătatea trupeză și sufletească a legionilor de ucenici ai slovei, decât timpul de refacere și în-sdrăvenire a vacanțelor bune. Nimic mai păgubitor și mai primejdios, în schimb, decât zilele vacanțelor rău împărțite și rău folosite. Cum e cazul, durere, în bună parte cu școlarii noștri.

Mai întâi, că vacanța noastră de vară e prea lungă. Trei luni continue de inactivitate intelectuală nu recrează, ci obișnuiesc la nelucrare, la trândăvie. Ceeace pățește prea ades și corpul. Ce-i prea mult, nu-i sănătos. Nici pentru suflet, nici pentru trup. Alta ar fi vacanțe mai multe și mai scurte în cursul anului. Dar în ce privește vara, ar trebui revenit la sistemul vechiu alor două luni de odihnă.

Dar această greșită împărțire a timpului n'ar fi răul cel mai mare. Ar putea fi chiar binefăcătoare printr'o înțeleaptă organizare și utilizare a zilelor de vară. Din acest punct de vedere însă d. Adrian Maniu constată, cu durere și cu dreptate, (în *Dimineața* din 14 c.) că, în deosebire de alte neamuri, noi nu îngrijim vacanțele. Nici îndrumări și organizări oficiale, nici tradiții întărite nu caută să le dea cuprins și să le stoarcă folosul. Tineretul nostru nu răzbată în deajuns drumurile țării, pe care nu o cunoaște. Și cât ar fi de folositoare astfel de drumuri, cu traista în spate și toiagul în mână! Ori mănăstirile, în loc de cheflii, n'ar putea adăposti școlari, cari să trăiască în natura lui Dumnezeu, muncind și citind?!

Ce pilde grăitoare ne dau, în această privință, alte neamuri! Dar cine le urmează?

Firește că, chiar dacă s'ar încetățeni și la noi acest obicei al drumurilor prin țară, o bună parte a vacanțelor tot la casa părintească trebuie petrecută. Așa e firesc și așa e bine. Nimic nu recrează și nimic nu nobilitează sufletul mai mult decât aerul de sănătoasă dragoste familiară și liniștea casei părintești. Întărirea dragostei de cămin este un factor educativ și social de primul rang. Dar părinții ar trebui să-și înțeleagă mai bine îndatoririle pedagogice ce le revin peste vară. Cetele de domnișori hoinari, cari n'au nici o treabă ci bat ziua și noaptea ulița satului, făcând isprăvuri cari turbură conștiința cinstită a țăranilor noștri, în vremece părinții trudesc din greu la câmp, sunt un spectacol disgustător și primejdios. Părinții să-i pună la treabă. Și la citit. Legătura cu cartea nu trebuie întreruptă complet nici în vacanțe.

De sine înțeles, că și pentru preot vacanțele școlarilor aduc o problemă și răspundere nouă. El e părintele tuturor și trebuie să vegheze peste toți. În deosebi, lui îi revine grija de sufletul școlarilor, atât de primejdios în vacanțe. Și asta e cea mai grea dintre toate! Mai ales că e vorba de tot atâția viitori intelectuali, cari trebuie să devină stâlpi ai bisericii. Prin grija continuă, înțeleaptă, părintească a preotului!

In fața primejdiei

Insemnări pe marginea unui apel la organizarea preoțimei noastre

(=) Preoții noștri dintr'un frumos județ de graniță au ținut, în 15 Iunie, o adunare, „pentru a pune bazele unei organizări a preoțimei“ din acel colț de țară. Au ales președinte, secretar etc. adică un comitet după toată rânduiala. Au redactat și o scrisoare, adresată întregii noastre preoțimi, rugându-ne să sprijinim și noi gândul cuprins într'ansa. Ceeace am și face, cu dragă inimă, dacă ni s'ar da mai întâi câteva lămuriri.

Scrisoarea fraților dela margini, anume, constată, cu indignată tristețe, starea de plâns în care am ajuns: cei mai necăjiți și cei mai disprețuiți dintre toți slujbașii țării. Drept răsplătă pentru toată jertfa ce-am adus pe altarul neamului, azi nu mai avem nici pâinea cea de toate zilele. Statul nu se gândește să ne plătească nici ajutorul de mizerie la care s'a obligat prin legi. Iar noi nu facem nimic ca să ne smulgem din această răutate. A sunat ceasul al 12-lea și tot stăm cu mâinile în sân. Ar trebui să ne adunăm toate puterile pentru a ne apăra dreptul la viață. Cum? „Să ne strângem rândurile și să ne închiegăm într'un mănunchiu toate forțele sufletești și trupesti“, pentruca arhieriei noastre să nu mai pară „căpitanii fără soldați“. Nu încapă îndolală, că Păstorii noștri își vor da „binecuvântarea peste tovărășia noastră de organizare puternică“...

Suntem cei dintâi cari ne dăm seama de nemeritata situație dureroasă în care ne sbatem. Ne temem și mai mult de viitor, care nu pare a ne aștepta cu roze. Dimpotrivă. Dacă azi un parlament întreg aplaudă dreptatea cauzei noastre, pentruca peste câteva minute să voteze, cu majoritate zdrobitoare, nedreptatea mărturisită și recunoscută, ce putem aștepta dela ziua de mâine, când poate vor lipsi și aplauzele și glasurile cari să ne ia apărarea?

Credem prin urmare și noi, că în fața acestei primejdii ce amenință, prin soarta preoțimii, biserica însăși și, indirect neamul și țara, nu putem sta cu mâinile în sân. Trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru îndreptarea răului. Dar ce?

Frații dela soare-apune cer „să ne strângem rândurile... să facem o asociație puternică“. Să ne oprim nișel. Nu ne spun cum s-o facem. Uită să ne spună mai ales ce-o să facă această puternică asociație. Și în ce va sta puternicia ei? Cu ce arme va lupta? Cum va reuși să „croiască altă soartă“ preoțimii?

Pe cât ni-se pare, noi avem o organizare firească, în cadrele bisericii. Nu prea înțelegem, cu cât ar cumpăni mai greu glasul preoțimii organizate fără arhieriei, decât cuvântul aceleiași preoțimi având în frunte pe

conducătorii săi firești, gata să-l apere interesele până la ultima jertfă. Și mai știm, că preoțimea ortodoxă are diferite asociațiuni și cercuri. Așa cum și-le închipuie, probabil, frații noștri pomeniți și pe ale noastre. Totuși, nu știm, ca aceste organizațiuni să fi reușit mai deplin în apărarea dreptății lor. — Și iarăși ne aducem aminte, că acum un an ori doi, preoții noștri din acelaș județ s'au mai fost organizat odată, cu alt președinte și alt secretar și alt comitet în frunte. Ne-ar plăcea să știm cari au fost roadele acelei organizări? Pentrucă a ne aduna tot la doi ani spre a alege un comitet este, evident, prea puțin.

Ori, poate, am înțeles noi greșit gândul scrisorii. Poate intențiunea a fost alta: de-a ne creia organisme și forme noi de muncă în mulțimile credincioșilor, pe cari să-i legăm tot mai viu, tot mai conștient de sfânta noastră biserică și de marile ei interese? Așa înțelegem și noi o strângere a rândurilor, nu a preoților, ci a întregii biserici învățătoare și ascultătoare, care să fie o puternică „acies bene ordnata“ nu numai în mărturisirea dogmelor credinții, ci și în apărarea bisericii, în traducerea în viață a normelor de așezare socială ce izvoresc din adevărurile veșnice ale legii noastre. Așa ar fi ceva. Glasul ar avea tărie și am putea nădăjdui isbânda.

Dar nu vi-se pare, că așa ceva avem? Cel puțin un început modest. Ori ce alta vrea Agru-l nostru, care n'ar trebui lăsat să adoarmă abia plecat la drum?!

Cine crede altfel, are cuvântul!

Apoteoza s. euharistii la Lille.

Franța a ținut, în zilele de 2—5 Iulie c. al 50-lea congres euharistic național, în cel mai frumos oraș al nordului. Intreaga țară a participat, prin 150.000 reprezentanți, sosiți din toate unghiurile, la această incomparabilă apoteoză a euharisticului Hristos.

Deosebit de impresionantă ziua întâi a congresului: a copiilor. Nu mai puțin de 60.000 suflete nevinovate s'au adunat în jurul altarelor, preamărind pe Domnul și cerșind dela el daruri pentru biserică Sa sfântă și pentru Capul ei greu încercat. La liturghia de dimineața, în parcul unei mănăstiri, peste 10.000, zi: zece mii de îngerași au primit în biserică trupului lor curat pe Împăratul mării, din mâinile a 35 preoți, în vreme ce mulțimea imensă a celor mari privea cu lacrimi în ochi spectacolul fără seamăn. Iar în după amiaza aceleiași zile, 60.000 de cruciași mititei ai euharistiei, s'au concentrat în jurul altarului. Toți, până la unul, îmbrăcați în alb, cu buchete de roze în mâini și cu nenumărate stegulețe albe-albastre, cântând imnuri religioase.

Această mare de nevinovăție, de flori și steaguri, agitându-se în strălucirea soarelui de vară și aclamând cu glas de argint pe Regele Hristos, pe Papa, pe trimisul lui, (cardinalul Liénart), și patria iubită, a fost de-o frumusețe ce nu se poate tălmăci în vorbe.

Ziua a doua și a treia au cuprins-o ședințele solemne, cu discursuri și cuvântări finite de cei dintâi purtători ai cuvântului din Franța.

Adevărata grandoare a congresului s'a văzut însă abia în ziua ultimă, Duminică. Orașul întreg a fost o mare de oameni, flori și steaguri. Piața urlă n'a mai încăput mulțimea înghesuită în jurul marelui altar. Totuși, liniște de mormânt. Apoi din mii de plepturi răsuna cântarea Domnului, în acelaș tact, menținut ingenios cu ajutorul megafonelor. Iar la 2 după masă procesiunea de încheiere. În șiruri desfășurate, cu flamuri, flori și lumini, au mers în fața Domnului peste 300.000 credincioși, preoți și mireni, bărbați și femei, profesori universitari și copii nevinovați. Toți în grupuri ordonate și pitorești, cântând măririle Domnului. Cu adevărat armată nebiruită!

Facă Domnul, să vedem și la noi praznice asemănătoare!

Din ale politicei valuri. În noaptea lui 14 Iulie s'a închis, din mila Domnului țării, sesiunea Corpurilor Legiuitoare. I-s'a zis constituționalicește „extraordinară“. Și a fost, cu adevărat, în multe privințe.

În special, ca hărnicie. În vreme scurtă, a revărsat peste țară potop de legi, care noui, care reparate și petecite, cum nu s'a mai pomenit. Așa era de mare râvna votanților națiunii, încât unele legi s'au prezentat de două ori, pe când altele n'au ajuns nici să-și audă mesajul regal. Și iarăși altele s'au retras de pe teren cu grabă mare. Și asta în zile de năduf și dogoreală, cum nici bătrânii n'au mai apucat. Noroc că, nu odată, hotărârile luate în Dealul Mitropoliei au băgat în răcori pe cetățeni, ferindu-i în felul acesta de primejdioasa căldură a entuziasmului nesocotit.

N'au lipsit, cum era firesc, în cursul unei politice nici surprize. Cele mai bune rezervate

pentru încheiere, drept nu „happy end“ binefăcător. Așa întâmplarea dela Banca Națională. Fostul guvernator, d. Burileanu a câștigat procesul la Tribunal, dar n'a fost reintegrat în post. Urmașul său, d. C. Angheliescu a demisionat, dar demisia nu i-a fost primită. În locul unuia din ei, — ori a amândurora? — a fost numit d. M. Manollescu, drept consolare că n'a putut rămânea și pe mai departe în guvern. Așa s'a dovedit încă odată zicala cu cei doi cari să ceartă pentruca... Banca Națională să câștige, în loc de unul, trei guvernatori deodată! Un mare noroc, fiindcă, vorba ceea: unde-s trei puterea crește și... criza nu mai sporește.

Golurile din buget și din guvern au fost umplute. În locul dlui Manollescu, pentru a se păstra nota „specialiștilor“, a fost numit la industrie un carpen, d. Vasilescu-Carpen. Veșnic nemulțumitul Ardeal a fost și el aranjat. Pe lângă cei doi subsecretari de stat: d. Ștefan Meteș, cercetător de arhive, la interne și V. Stanciu cunosător de pietri, la domenii, a dobândit și un ministru plin și real. D. Iuliu Hațieganu, anume, fusese doar ministru fără voie și fără portofoliu. A preferat, deci, să stea la Cluj, iar în București i-a ținut locul demisia ce o dăduse cu multe săptămâni în urmă. Ca tuturor scrisorilor din minister, i-a bătut și ei ceasul bineprimit. A fost deci primită. Și, spre marea bucurie a păr. Ivan dela Cluj, în locul rămas liber a fost numit tot un concetățean al Sfinției Sale: d. Dr. Valeriu Pop. Era firesc: în locul vice-președintelui Agru-lui, președintele. Nu știm dacă această numire va folosi politicește mai mult guvernului, căruia trebuie să-i ducă plocon inima Ardealului, ori Ardealului pentru care trebuie să câștige inima guvernului. Probleme destul de încurcate, și una și alta. Prietenește însă, se vor bucura toți cititorii noștri și toți membrii Agrului, pentru cinstea dată vrednicului lor președinte.

Și, cu asta, a început marea vacanță politică. Să sperăm că va fi lungă și liniștită. Spre bucuria cetățenilor, cari nu se vor mai teme a fi îngropați de vii în legi și în surprize!

Noul Liturghier

Îndatăce am primit noul Liturghier, știind că va fi impus folosirii de obște într'un mod cu totul excepțional, l-am cetit cu mare atenție, comparându-l cu edițiile anterioare. La comparare m-am folosit de ediția „canonicului“ Ier. Calnochi, de ediția din 1870 și de cea din 1905, precum și de cea din 1895 a S. Sinod. Am folosit ediția aceasta din urmă pentru că mi s'a părut cea mai îndrăzneală dintre toate.

Eu totdeauna am stărut pentru uniformizare atât în ce privește tipicul, cât și în ce privește limba. Un lucru însă noi nu trebuia să l scăpăm de loc din vedere.

Noi avem limbă vie în biserică, prin urmare mare limbă, care evoluează cu timpul și în prejurările. Ținta deci nu trebuie să ne fie fixarea unei limbi liturgice deosebită de limba corectă, vorbită în momentul tipăririi unei cărți bisericești, ci fiecare carte bisericească pelângă păstrarea înțelesului dogmatic, are să ne prezinte limba vie din timpul tipăririi. Aveam de gând să spun mai pe larg rezultatul constatat din compararea diferitelor edițiuni. Dar a apărut frumoasa „Prefață“ a păr. canonic Macaveiu și astfel observările mele în mare parte au devenit fără obiect.

Deoarece însuși păr. Macaveiu recunoaște, că dintr'o scăpare din vedere, s'a pus într'un loc un cuvânt nu tocmai potrivit și cere să fie îndreptat, eu fac o propunere:

Să se revadă cu grijă, încă odată, întreg textul, de oameni cu simțul limbei românești, dar și cu cunoașterea limbii textului original, și să se vadă, ce ar mai fi de îndreptat. Îndreptările să se impună apoi printr'un ordin din partea Ven. Superiorității în întreaga Mitropolia. Eu cred, că ar trebui să se îndrepteze unele ca acestea: *Biserică* în loc de *casă*, *timp* în loc de *vreme* (vreme tot mai mult se folosește în loc de furtună, grindină, vijelie), *stăpână* în loc de *doamnă*; *îndură-te* în loc de *miluește* în „Apără, mântuește, miluește și ne păzește...“ (trei „ște“ dupăolaltă sună așa de neplăcut); *Sfinția Sa păr. nostru Papa* în loc

Foița „Unirii“

Pecețile Iubirii

Răspuns la „Pentru unitatea sufletească a neamului“ a P. S. S. Nicolae Ivan, episcop al Vadului, Feleacului și Clujului

de ATHANASIE
biv-mitropolit ot Bălgrad, † 1713

Ce și-am greșit, frate dragă, de-așa greu mă osândești și'n împărăția păcii cu dihonie pornești?
Mă învinovățești, iubite, c'aș fi fost un Herostrat, Că de neam și de credință nemernic m'am lepădat?
Se poate să nu știi oare că de „lege strămoșească“ Nu mai era nici pomină de pe vremea calvinească:
Varlaam, Iorest, S. Ștefan și chiar Sava Brancovici Au simțit cu toții pleasna prea calvinescului bici.
Dar pe aceștia și pe alții nici decum nu-i osândești, Numai la min' și catolici cu sminteală te oprești.
Fie! Fratele meu în Domnul, judecă, precum îți place!
Nu uita însă un lucru. Dacă'm izbutit a face
Ca din școalele unirii să ne ias' un Clain, un Șincai,
[un Budoiu, un P. Maior,
Cari prin ucenici prea vrednici redeșteaptă un popor, —
Ce n'am izbutit, iubite, dacă noi toți ne-am uni
Și la părinteasca vatră din Râm toți am reveni!
Ce pleiadă de Apostoli! Ce'ndrumători iscusiți
Ne-ar da Râmul înainte! N'ar fi alți mai fericiți!
Ne-am găsi atuncea rostul de vrednic popor latin
Și-am putea duce cu toții trai adevărat creștin.
Purcezând așa pecetea-mi nu va mai trezi vr'o ură,
Ci o căldă împărțire, de-obște cuminecătura.

Pentru conformitatea hrisovului:
Ioan Ceparu

Dreptate pentru cler

Din discursul rostit în Adunarea Deputaților la discuțiunea bugetului rectificat*)

de Dr. Valeriu Pop
deputat de Someș

„Domnilor deputați“, .. În luna Martie, guvernul național-țărănist a venit cu un proiect de lege, care a fost votat și promulgat și prin care s'a alocat bisericilor suma de 127.000.000 Lei, sumă care permitea să fie supus clerul unui tratament de egalitate cu celelalte categorii de funcționari, adică să fie supus unei singure curbe de sacrificiu.

Și atunci, domnilor deputați, în lumina acestei fapte făceam și constatarea că, cu prilejul rectificării bugetului, s'a trecut peste principiul sincerității, pentru că acești 127.000.000 Lei votați prin lege constituie un angajament al statului față de această categorie de funcționari, slujitori ai altarului, și acest angajament al statului, potrivit principiului sincerității, care a determinat ca toate omisiunile, toate scăpările din vedere, toate rămășițele să se

*) Pentru că cititorii să vadă cât de hotărât a fost susținută cauza preoțimii în fața Parlamentului de către oamenii noștri, publicăm o parte din frumosul discurs al Președintelui Agru-lui. Și ne place să credem că acela care a lămurit atât de convingător dreptatea noastră, ajuns ministru va ști să o ducă la isbândă.

N. Red.

cuprindă într'un tablou, care însușește 4.200.000.000 Lei și să fie înscrise în buget, zic, potrivit acestui principiu și acest angajament al statului netrecut în buget de 127.000.000 Lei, trebuia neapărat să fie cuprins în acest tablou al datoriei statului omise și rămase în restanță, trebuia să fie înscris în bugetul rectificat.

Dar această omisiune constituie o excepțiune și dela a doua regulă, care s'a admis în ce privește rectificarea bugetului. Anume al doilea principiu era să nu se opereze nici un fel de reducere de salarii, la nici o categorie de funcționari. Și faptul că aceste 127 milioane nu au fost trecute în tabloul datoriei omise sau rămase în restanță, se traduce, se concretizează, în ce privește membrii clerului, la o reducere de salarii față de trecut, ceea ce nefăcându-se față de alte categorii de funcționari, cred că este inadmisibil să se facă față de membrii clerului.

Aceste lucruri au fost arătate și în subcomisiunea bugetară, precum și în ședința plenară a comisiunii bugetare și în această comisiune domnul ministru de finanțe a ținut să dea un răspuns care, cel puțin în parte, satisface doleanțele clerului. Eu cred că astfel stând lucrurile și aceasta cerere fiind nu numai o cerere justă și echitabilă, dar una care se încadrează, în mod indiscutabil, în principiile cari au stat la baza lucrărilor de rectificare ale bugetului, această cerere nu poate să nu fie

Călugării din Drăgești

— Scrisoare deschisă către d. director al ziarului „Universul” —

Domnule Director, în „Universul” din 8 Iunie c. cetim niște notițe cu privire la călugării din Drăgești. Dați-ne voie să Vă spunem că cele publicate acolo nu corespund adevărului...

Călugării dela Drăgești, români și uniți, își cunosc prea bine datorințele lor bisericești și cinstesc prea mult legile țării ca să le calce fără nici un scrupul, și cu atât mai puțin să provoace „agitații cu accentuată notă de ațățare demagogică” cum se afirmă în ziarul Dvoastre. Noi, *sătenii din Calea-Mare* fiind vecini, îi cunoaștem mai bine decât domnul A. H. dela Cluj, care semnează articolul în cauză și îi știm devotați chemării lor apostolicești.

Adevărul este că noi de multă vreme

dela Roma însași Pravila orientală și socotim, că este mai potrivită decât *Sanctitatea sa*, ori chiar de cât *Sfinția sa*, care în noua țară se zice și părintelui dela — Breaza. *Doamna noastră* este numirea exact core-spunzătoare *Madonei* italienilor, *Nôtre Dame* a francezilor, *unsere liebe Frau* a nemților etc. și ar fi păcat să se revină la *Stăpână*. *Sfântă casa aceasta* este terminul indicat și unic corect. Grecește este *oikos* și *oikia*. *Biserica*, în limbajul liturghiei, este nu locul de închinare, ci este *comunitatea*, este *adunarea* credincioșilor. (vezi Ectenia: Pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu bisericii!).

2). Păr. Octavian Popa propune încă o comisiune de specialiști pentru revizuirea noii edițiuni tipărite — după ce două comisii tot de specialiști au lucrat la aceasta ediție deja tipărită. — Nu cumva ar fi de lipsă o a 4-a comisiune care să revizuiască lucrul comisiei propuse de Păr. Octavian Popa? — Și apoi a 5-a comisiune, care etc.

3). Păr. Macaveiu roagă pe Păr. Octavian Popa să creadă, că Sfinția sa a avut aceiaș admirație pentru talentele regretatului canonic Smigelschi, — pe care a exprimat-o și în Prefața la noul Liturghier, când i-a recunoscut erudiția mare. — În ce privește însă literatura românească și simțul limbii românești, să nu se supere păr. O. Popa, dacă păr. Macaveiu ne-a declarat, că rămâne pe lângă părerea ce și-a format-o și pe care nu i-o desmintește mai ales Liturghierul dela 1905.

N. Red.

duceam dorul unei păstoriri sufletești mai temeinice. Am cerut în repețite rânduri la cei în drept să ne trimită păstori cu inimă pentru turmă. Inșă fără rezultat. În cele din urmă ne-am adresat călugărilor dela Drăgești să vină în comună, fiindcă și în Calea-Mare sunt câțiva români uniți. Zvonul despre dorința noastră a alarmat pe cei interesați. Inșă cu toată stăruința depusă din partea lor, noi am rămas statornici hotărârii luate de a ne alipi bisericii unite. Ne-am prezentat în mai multe rânduri la notariatul din Lăzăreni să împlinim formalitățile cerute de legea cultelor. Am fost însă primiți cu batjocuri și înjurături. Ne-am prezentat apoi la ofițerul stării civile din comună, notariatul însă n'a voit să dea curs acestor declarațiuni. Abia două persoane au fost trecute la religiunea română unită. În sfârșit declarațiunea făcută la ofițerul stării civile am înmănat-o d-lui Prefect al jud. Bihor, însă până în prezent nu avem nici un rezultat. Credem că în fața legii noi ne-am făcut datoria și ni-o facem și pe această cale. Cei puși să ia act de voința noastră, timp de 6 (șase) luni de zile au avut destule dovezi de statornicia noastră și de motivele de trecere.

Dacă apoi preoții călugări au venit în cele din urmă în comună pentru a se îngriji de sufletele românilor uniți, noi de bunul nostru plac am mers ca să-i ascultăm, fără să fi fost ademeniți de dânșii „că ne vor sluji gratuit” sau „că Episcopia din Oradea ne va clădi biserică”.

Că ar fi provocat incidente penibile călugărul Gârleanu în comuna Lăzăreni cu vrednicul preot ortodox de-acolo, e o afirmație născocită, deoarece călugărul Gârleanu n'a fost niciodată în comuna Lăzăreni cu gând de proselitism.

Și pentruca să fiți și D-Voastre, domnule Director, pe deplin lămuriți asupra motivelor ce ne îndeamnă pe noi, foști credincioși ortodocși, să îmbrățișăm legea română unită, ținem să Vă comunicăm următoarele:

1. Din activitatea Părinților călugări dela Drăgești ne-am convins, văzând cu ochii, că acolo la dânșii este adevăratul zel apostolic pentru suflete, adevărata dragoste către Hristos și către biserică și prin urmare adevărata credință.

2. Tocmai din cărțile noastre bisericești am aflat, că arhieriei noastre ortodocși ne-au ținut într'un cumplit întunecare cu privire la adevărurile de credință, deoarece în Euhologiu ortodox mai vechiu sf. apostol Petru este numit „Verhovnicul” și „Căpetenia apostolilor”, iar în cel mai nou acest titlu dat lui de Domnul Hristos arhieriei noastre l-au îndepărtat, făcând astfel o urtă falsificare a cărților noastre sfinte.

Și mai avem o vorbă pentru Dv. die Director. Vă măhnește răspândirea sectelor? Trebuie să știți că înșiși arhierii și preoții noștri, plini de ură față de legea unită, care e cel puțin tot atâta de românească cași cea ortodoxă, voind noi să trecem la unire, ne spun să ne facem mai bine orice, chiar și „pocăiți”, decât uniți! *)

*) Scrisoarea sătenilor din Calea-Mare este un important document al vremii. Din el se vede deoparte munca pașnică și desinteresată a bisericii noastre, de alta atitudinea păcătoasă a autorilor de stat față de cei cari din convingere îmbrățișează legea noastră. Iar de stăruința despre arhierii și preoții ortodocși este de-a dreptul o relație întristătoare.

N. Red.

de Preafericitul; sperăm în loc de nădăjduim (a nădăjdui și nădejde începe a dispărea) ș. a. Impunându-se prin ordin general îndreptarea, nu se primejduește de loc unificarea.

O vorbă cu privire la compactare. Să nu se mai lege în pânză, pentrucă — fiind cartea grea — se va ruina prea lute. Să fie călcâiul cel puțin din piele trainică.

Și mai adaug o vorbă: M-au surprins foarte neplăcut cuvintele referitoare la regretatul canonic Victor Szmigelski. Se spune despre dânsul, că „niciodată nu a citit literatură românească și căruia i-a lipsit cu desăvârșire ceea ce se numește simțul limbii românești.” Se face o mare nedreptate unuia dintre cei mai erudiți bărbați ai Blajului. Nu trebuia să se uite că a trăit și a scris în Blaj, imediat după epoca Cipariană, sub fericitul mitropolit Mihail și fiind compusă comisia pentru revederea cărților bisericești așa, cum o știm cu toții. În ce privește literatura românească să mi-se dea voie, ca unuia care timp de zece ani am cunoscut viața intimă a eruditului canonic Szmigelski, să spun, că păr. canonic Macaveiu a rostit o sentință nedreaptă. Parcă văd și acum pe iubitul meu patron stând alături de fericitul Vasile Hossu și cetind cu glas tare — pe rând — revista „Vatra”, poeziile lui Coșbuc, schițele lui Caragiale ș. a., după cari lua fermecata sa ceteră și — pe lângă bucăți clasice — trăgea câte-o doină frumoasă. N-am să uit niciodată, cum se scutura de răs regretatul episcop Hossu, când tovarășul și prietenul său citea, cu glas destul de liniștit, schița lui Caragiale despre dascălul ardelean. Am fost dator cu aceasta reabilitare. *)

Păr. Octavian Popa

*) Cerând noi părerea Revisimului Dr. V. Macaveiu asupra observațiilor și propunerilor părintelui Octavian Popa, S. Sa ne-a spus următoarele:

1) Nu trebuie să se mai discute pentru mici amănunte: că trebuie să zicem nădejde ori speranță? — În ori ce caz: nădejde, vreme etc. sunt mai generalizate în limba poporului, de cât speranța, timpul ori chiar sperarea (v. Liturghierul din 1905 pag. 40 etc!). — Preafericitul Părinte este titlatura ce o dă Patriarhului

luată în considerare în mod integral. Guvernul nu poate să nu ia o hotărâre, care să acorde un tratament egal membrilor clerului, alături de celelalte categorii de funcționari. (Aplauze pe băncile majorității).

Lămurită fiind situațiunea din acest punct de vedere, nu mai am de adăugat la expunerea mea decât câteva considerațiuni de alt ordin. Aceste considerațiuni sunt de altă natură, nu sunt de natură fiscală sau bugetară, sunt însă de natură și de ordin național și moral.

Nimănui nu-i este necunoscut rolul covârșitor pe care l-a avut Biserica în trecutul neamului. Biserica a fost conservatoarea ființei noastre etnice. Biserica a fost redesteptătoarea conștiinței noastre naționale. Bisericile naționale, Biserica ortodoxă și cea unită au bine meritat dela patrie și națiune. Rolul lor nu s'a terminat, mai ales în această stare de oriză morală, despre care toată lumea vorbește și atunci când toate valurile de curente subversive și anarhice caută să sape la temelia existenței noastre colective de stat și existenței noastre naționale, noi nu putem să neglijăm nici un factor moral care servește de zăgaz față de aceste curente subversive și anarhice și care servește la consolidarea și apărarea ființei noastre de stat (aplauze pe băncile majorității). Intre acești factori morali, factorul cel mai important și mai de seamă incontestabil că este Biserica. Noi credem că Bi-

serica are o dănuire veșnică, potrivit cuvintelor Mântuitorului. Și atunci este necesar ca această Biserică, ce are o dănuire veșnică, să fie și la temelia așezămintelor noastre de stat și de națiune, pentrucă astfel națiunea românească și Statul românesc se vor face părtași la dănuirea veșnică a Bisericii (aplauze pe băncile majorității).

Și dacă este așa, nu-mi mai rămâne decât un singur lucru de făcut: un apel către domnul prim-ministru și ministru de culte profesor Nicolae Iorga, cel mai mare cercetător al trecutului nostru, cel mai desăvârșit cunoscător al rosturilor sublime ale Bisericii și către domnul ministru de finanțe, luptătorul neînfrânt pentru ordinea socială și cunoscător al importanței tuturor factorilor morali pentru menținerea ordinii sociale și a ordinii în stat. Îi rog în numele tuturor acelor cari apreciază aceste considerente de ordin bugetar, financiar, de ordin moral și național, să binevoiască a reinnoi promisiunea făcută în ședința comisiei bugetare, întregind-o în sensul ca să dea completă satisfacție drepturilor consacrate prin lege ale clerului și de a pune astfel pe picior de egalitate pe membrii clerului cu restul categoriilor de funcționari (aplauze prelungite).

Cetiți și răspândiți „UNIREA”

Având nădejdea că în viitor veți publica cu mai multă dragoste de adevăr lucrurile referitoare la chestiile religioase, mulțumindu-Vă pentru ospitalitate, Vă salutăm cu creștinești și românești sentimente:

Calea-mare, 14 Iunie 1931.

ss. Mada Pascu; Ciolan Ioan; Mada Neculai; Giurgii Petru; Mada Ioan; Mada Petru; Mada Gligor; Ciorba Miron; Găvrut Flore; Ciorba Neculae; Pante Petru; Giurgii Teodor; Mada Mitru; Puia Mitru; Mitru Ciorba; Domocoș Gavril; Mada Florean; Pinte Neculai; Mada Teodor; Bulea Petru; Pinte Ioan; Popa Ioan; Giurgii Petru; Pinte Gheorghe; Pinte Teodor; Brâncuș Petru; Burlea Mitru; Panta Gheorghe; Mada Vasile; Brinzos Teodor; Mada Teodor; Creț Ioan; Mada Ioan; Sălăjan Petru; Găvrut Toma; Mada Petru; Popa Petru; Burlea Pescu; Burlea Vasilică; Găvrut Ioan; Mada Mitru; Găvrut Mitru; Mada Ioan; Găvrut Petru; Puia Petru; Buda Gavril; Oprea Ioan; Pante Pavel; Păscu Flori; Buda Petru; Ștef Flore; toți cu familiile.

Revederi duioase. Școalele noastre și-au zăvorât porțile. E liniște mare între zidurile bătrâne cari, în somn binefăcător, adună puteri pentru adăpostirea noului clocot de viață ce va aduce toamna. Din când în când însă pacea lor e tulburată. Cheile scârțâie în încuietori și zvon de glasuri umple golul sălilor. Chipuri respectabile de „domni“, cu rosturi așezate în viață, intră senini în bănci, fiecare la locul cunoscut, unde și-a tocit coatele acum sunt 10, 20, sau mai știu eu câte zeci de ani. Și lecția începe ca pe alte vremuri, blând și potolit, după alt program și alte metode decât cele de azi.

Chiar școalele noastre însă, mai rar au avut întâlniri de „dieci bătrâni“ atât de impresionante ca zilele trecute. În 4 Iulie s'au întrunit, după 50 de ani împliniți, absolvenții din 1881 ai liceului de băieți. Ce fețe venerabile! Dar cât s'au rărit rândurile! Din 30 câți au plecat la drum acum o jumătate de veac au mai rămas doar doisprezece cari au înfruntat biruitoari vremea. Opt din ei au venit la întâlnire: din Blaj prof. Nic. Pop și adv. A. Urzică, apoi păr. Al. Bighian, protopopii Gh. Simu, I. Boeriu, Paul Salvan, Teodor Dumitru și colonel I. Telia. Patru nu s'au putut prezenta. Boala și bătrânețea i-au ținut acasă. — Dar unde le sunt profesorii? Abia au mai găsit unul: pe păr. vicar *Iosif Hossu*, care i-a primit înduioșat, cu neschimbata vorbă blândă și domoală de pe vremuri.

Ziua următoare, 5 Iulie, un grup de învățători bătrâni au venit cu acelaș gând: *absolvenții de acum 40 de ani ai școlii normale de băieți*. Din 24 câți au fost, mai trăiesc 10. Numai 6 au sosit la întâlnire: E. Frâncu, I. Mureșan, I. Pop, A. Rusu, și N. Ursu — Dintre profesori și-au regăsit pe păr. *I. F. Negruțiu* și *Nic. Pop*.

Aproape acelaș program, comun de altfel, tuturor întâlnirilor de acest fel, l'au avut ambele grupuri: s. Liturghie în catedrală, cu pomenirea înduioșătoare a profesorilor și colegilor decedați; o vizită omagială la I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile; alte vizite la profesorii iubii; cercetarea școalelor vechi și a celor cari de atunci au sporit numărul așezărilor noastre de lumină; o clipă de reculegere la mormintele marilor dispăruți ai Blajului, în deosebi a profesorilor lor; apoi mese comune, cu evocarea senină a trecutului, cu povestea vieții și rosturilor împlinite și atâtea alte momente neuitate, cari fac farmecul de nedescris al acestor întâlniri. E numai firesc că ele nasc dorința spontană a unor noi revederi. Au și hotărât cei dintâi să se regăsească iarăși după 5 ani, ceilalți peste 10, când vor avea și ei jumătatea de veac împlinită. — Dumnezeu să-i aibă în paza sa și să-i readucă sănătoși la termenele fixate!

Slujbe scurte

În numărul 27 al „Unirii“ părintele Leonte Opreș se întreabă: „Trebuie oare prescurtat serviciul liturgic, ori preoții trebuie să se perfecționeze în slujirea sf. Liturghii?“ Răspundem: *și una și alta*. Acestea două lucruri nu se exclud.

Ori, dacă dânsul înțelege sub perfecționarea preoților și a cantorilor în săvârșirea slujbei câștigarea dexterității de-a „sufia“ serviciile, ca să nu dureze mult, atunci nu suntem de acord. *Dar dânsul, mi-se pare, deplasează chestiunea, nu stă la obiect*. Alta este chestiunea grijei, evlaviei, cu care trebuie servite slujbele și alta este chestiunea duratei lor. Vorbește puțin și despre durata Liturghiei, dar când simte, că i-a lunecat din mână puterea argumentației, se apucă de moralizare.

Mai întâi nu numai Liturghia trebuie scurtată, ci toate slujbele publice. A doua: e fapt constatat, că nu numai la orașe, ci și la sate, toată lumea se plânge de lungimea slujbelor. Știu și sate, unde oamenii și dacă sosesc la biserică de vreme, nu intră în lăuntru, ci stau la povești afară, până la cetirea Apostolului, ori chiar până la „Caril pe Cheruvimi“ și atunci intră cu grămada, căci altcum le e prea lungă slujba. Apoi dacă e vorba de pregătirea sufletului pentru înfricoșatul mister, aceasta acuma nu se mai face, ca în trecut când nu erau școli, în biserică, în nex nemijlocit cu prefacerea și cu cuminecarea, ci în școală, la catehizare și chiar și în biserică, nu cu multe ectenii și stihuri cântate, ci cu predică binepregătită, pentru care nu totdeauna ajung 15 minute. În starea asta de lungime a Liturghiei însă, enoriașii o spun verde: „și slujbă lungă, și predică, nu putem asculta“. Dacă e vorba de romano-catolicii nici la ei nu se servesc pe sate mai multe slujbe zilnic, ci numai în centre, unde sunt mai mulți preoți. Ori, asta la noi nu se face nici în toate centrele mari, tocmai fiindcă lipsește timpul fizic, ca celea slujbe lungi să iacheapă una după alta. Romano-catolicii s'au dovedit mai practici, evlavioși, mai cu suflet, mai cu fructe, decât noi orientalii bizantini cu atâtea simboale, contemplații și lungiri.

Prin urmare da: *curățenie, grije, liniște, evlavie, sfințenie în biserică și din partea preotului și din partea ajutătorilor săi, dar și slujbe mai scurte*.

Un preot

Știri mărunte

Din iadul roșu. Se pare că pe zi ce trece rezistența fiilor lui Dumnezeu scade în fața barbariei fiilor lui Satan. În Rusia însă numai catolicii au mai rămas în luptă neîmpăcată. Cel puțin așa apare dintr'un articol furibund, publicat de curând în „Besbojn-k“, faimosul organ al ateilor militanți. Articolul asmuță populația împotriva clerului catolic, care de treisprezece ani combate necontenit sovietele, câtă vreme până și clerul ortodox a făcut declarațiuni formale de supunere și loialitate față de guvernul muncitorilor. — Ințelesul articolului e limpede: anunțarea oficială a unor noi persecuțiuni religioase, în special anticatolice. — Să ne rugăm pentru frați noștri!

Cursurile dela Vălenii de Munte. Binecuvântata școală a marelui sămănător de bogății sufletești dela Văleni și-a deschis din nou porțile primitoare. Deastădată cu o strălucită sărbătorire a marelui dascăl întemeietor și îndrumător: N. Iorga. În 15 Iulie s'au adunat în număr mare foștii și actualii cursiști ai

„Universității Populare“ ce poartă numele patronului, au ținut cuvântări, corul „Carmen“ a dat un concert, a fost o mare șezătoare culturală și masă comună. — Așa s'a deschis nouă serie de prelegeri și conferințe, ținute și astă dată de cei mai aleși reprezentanți ai sufletului și științei românești de pretutindeni. — Urâm spor și roadă multă pe urma binecuvântatei munci, ce se desfășoară în tăcerea munților dela Văleni.

Progresele adventiștilor. În'un report al ziarului „Ellenzék“ (22 VI) aflăm lucruri interesante despre stăruințele rătăciților Bibliei. Iși mută centrul și casa de educație a predicătorilor din Diciosânmărtin la Brașov. Aici se lucrează la o clădire mare, care va adăposti pe viitor studenții și studentele Bibliei. Clădirea costă nu mai puțin de 12.000.000 Lei. Are 8 sale de învățământ și tot confortul modern. Absolvenții ei sunt „muncitori ai Bibliei“, sau predicatori. Unii merg în colonii depărtate ca misionari. Așa cum a mers de curând în Madagascar românul Constantin Tolici. (Te pomeniți că o fi primul „misionar“ pe care l-am dat și noi români!). — După mărturisirea secretarului organizației, adventiștii au la noi în țară nu mai puțin de 150 propagandiști bine plătiți, cari nu se ocupă decât cu răspândirea rătăcirii. — Orice comentariu de prisos.

Iarăș liceu cu 8 clase. S'a votat, cu destulă grabă, o nouă lege a învățământului secundar. Înnoirea esențială și laudabilă a legii este reinființarea clasei a opta, cu împărțirea liceului în două cicluri de 4—4 clase. Ultima clasă va fi bifurcată: în secția științifică și literară. Noua lege se pune în aplicare la toamnă, dar numai pentru cl. I, urmând să se aplice progresiv în cursul anilor. — O măsură evident bună, dacă în vitorii 8 ani nu s'ar mai schimba de câteva ori ministrul instrucțiunii și cu el, inevitabil, legea!

Fiii lui Cain la lucru. Urgia roșie se întinde și în Indochina. Sălbătăcia ei se desfășoară în primul loc împotriva misiunilor catolice. În 2 Maiu cete mari de fii ai lui Cain au atacat parohia din Trang-Dinh, credincioșii căreia s'au refugiat în biserică. În câteva clipe, furioși că n'au găsit pe preot, barbarii au forțat ușile și au sfărâmat totul în biserică, amenințând viața credincioșilor. Pentru a-i apăra, păr. Khang, indigen, a ieșit din ascunziș și s'a predat de bună voie. Două zeci lănci au pătruns deodată în trupul lui, căsūt într'o baltă de sânge. Totuși bestiiile nu s'au mulțumit cu atât. Au mai ucis cinci creștini nevinovați. Bisericii și caselor parohiale le-au dat foc. Trupul eroicului preot l-au ars pe rug. — Dumnezeu să aibă în paza lui pe frații primejduiți, pe cari veacul hipercivilizației noastre i-a uitat deabinelea!

Locale. Dumineca viitoare, a opta după Rusalii, va predica în catedrală păr. *Dr. Ioan Coltor*, canonic mitropolitan.

— O privire sumară peste rezultatele examenelor de bacalaureat din toată țara dovedește încă odată, prin extremele neverosimile înregistrate de diferitele comisiuni, ce hazard incalculabil este încă acest examen imposibil, cărui continuele schimbări, — survenite uneori după ceasul al doisprezecelea, cum a fost în anul acesta — nu-i lasă timpul de a-și croi un drum și o măsură unitară, mai dreaptă. În multe părți, și nu totdeauna la cele mai bune școale, au trecut devalma aproape toți candidații. Aiurea, ciurul comisiei a fost mai des și decât în cei mai celebri ani de urgie. Așa se explică ciudățenia, că din cei 97 candidați ai noștri (52 băieți, 36 fete și 9 dela alte licee) au trecut abia 55,7% (27 băieți, 22 fete și 5 străini), dintre cari 17 cu bine și 37 satisfăcător. Las' că la acest rezultat au contribuit în largă măsură și ținuta inexplicabilă, vădit dușmănoasă, și întrebările

statut imposibile ale unor membri din comisie, care au dovedit că nu-și înțeleg chemarea. Ar fi de dorit ca măcar pe viitor ministerul să nu mai dea tineretul pe mâna unor asemenea exemplare de măcelari didactici.

Primiri la școala minieră din Bala-Mare. Școala este de stat. Pregătește maeștrii minieri și metalurgi. Primește tineri de 17 ani, absolvenți ai cursului inferior al liceului. Cererile, cu toate certificatele necesare, se vor trimite direcțiunii școlii până la 15 August c. și cei găsiți buni după acte, vor fi supuși unui examen de admitere (l. română, aritmetică, geometrie) în 31 August, și 1 2 Sept. Elevii vor presta și lucrări practice, 6 ore la săptămână, pentru cari vor primi plată. Școala ține trei ani. — Iată un ram de muncă și câștig, în care până acum au intrat prea puțini români. Pagubă,

Telefonul „Unirii”

B. Baia-Mare. Ingrijorarea Dv. este foarte intensă. Numerii mai mari, pe cari îi scoatem cam des, au tulburat nițel echilibrul finanțelor „Unirii”. Ministrul nostru constată, că a găsit goluri în buget, care trebuiesc umplute. Tipografia ne spune și ea, că mașinile scârțâie cam ruginit ș. a. m. d. Noi însă vrem să auzim astfel de cântări pesimiste. Sunt atâtea probleme, cari bat la ușa publicității. Toate actuale și interesante. Cum le-am putea îngropa în sertare? — La rășnit, o fi ce-o vrea Dumnezeu. Poate se vor găsi între alții nu numai restanțieri, cari să trimită imediat toată datoria pe trecut, ci și prieteni cari să dea ceva mai mult decât cere legea. Ei sunt nădejdea noastră. Și care ne place să credem, că optimismul nostru nu va fi răstăcut să dea cu capul de pragul din sus... Și dacă totuși ar fi... dar mai bine să nu fie!

D. București. Ne-a surprins și pe noi felul ciudat în care înțelege un scriitor de talia dlui N. Crainic să mizeze pentru reînființarea ministerului cultelor, în Nr. 13 Iulie al „Universului”. Că deplânge desființarea cultelor, bine face. Că mustră scurtimea de vederi a înalților ierarhi ortodocși, cari înainte cu doi ani au fost pentru desființare iar acum cer învierea lui, nu ne privește. Dacă Dsa crede că era necesar acest resort în deosebi pentru biserica ortodoxă pe motiv că ea, organizată pe baza autonomiilor locale, în lipsa acestui for laic nu are nici un organ care să reprezinte autoritatea administrativă unică, indispensabilă, sintetică, va fi o părere bună în dreptul canonic oriental, pe care noi nu o căutăm. Greșește însă profund când prezintă acest motiv ca un fel de directorat al ortodoxiei, un organ de conducere al ei, la dănuirea căruia singură ea avea interes. Nici așezarea noastră de stat nu îngăduie ideea unui astfel de organ confesional, nici realitățile nu-i dau dreptate. În realitate tocmai mulțimea cultelor dela noi, variatele lor organizațiuni și complexitatea problemelor ivite din împreună lor viețuire și raporturile cu statul, făcea necesară existența acestui for care să țină dreptatea pentru toți deopotrivă. — Ceeace este însă neașteptat și înfrânt în argumentația dlui Crainic, este afirmațiunea, că noi, catolicii, am avut inițiativa desființării ministerului cultelor și, mai mult, desființându-l, catolicismul a dat o lovitură formidabilă și mortală surorii sale ortodoxe. De unde-o fi scos dl Crainic aceste grozăvii, nu știm. Pentru că nu-i adevărat nici un cuvânt din ce spune. Și prin presă, și prin repetatele intervențiuni ale arhierilor noștri, am cerut consecvent menținerea ministerului. Desfidem pe oricine să poată aduce vreo probă contrară, oricât de neosemănată. Dar dl Crainic însuși spune, că arhierii ortodocși au fost pentru desființare. Ce nevoie mai era de intervenția noastră, într-o vreme când Regent era Patriarhul ortodox? De ce dar acest nou motiv nedrept de pornire împotriva fraților ortodocși împotriva noastră? Și tocmai de la dl Crainic, căruia îi era scump, ni-se pare, gândul să propierii! — O taină în plus!

P. Cluj. Trebuie să vă mărturisim că părerile profesionale ale dlui A. Hodos, teologul dlui Ștefan Popescu, nu ne mai interesează. Și nu ne impresionază. Sunt prea cunoscute și prea se țin în aceeași măsură de părtinire nedreaptă. Orice am face, oricum am fi dovediți cu fapte contrare, pentru dsa singurii și pentru vinovații ai turburărilor confesionale din Ardeal rămânem noi, uniții. În fața evidenței, cel mult tace și tăcând, să-și înceapă din nou aria cunoscută. Așa cum face, de curând, cu proselitismul călugărilor noștri din Bihor. Dacă aici un grup de familii au revenit la ortodoxie, numai decât denunță și caterisește pe călugării din Drăgești ca tulburători ai păcii confesionale. Deși poate convinge din scrisoarea credincioșilor înșiși despre motivele cari i-au îndemnat să revină la dreapta credință, ca și despre munca pașnică a călugărilor (scrișoare pe care „Universul” n'a binevoit a o publica; și dăm însă noi în acest număr). N-a avut însă răbdare astăzi nici un cuvânt de reprobare pentru mijloacele incalificabile de cari se folosesc trimișii pâr. Ivan de la Cluj pentru turburarea sufletelor necăjite din Maramureș. Dimpotrivă: tot la noi s'a răstit, pentru că în știu care sat ucenicilor lui Nuțu cel vestit li-s'a interzis folosirea cimitirului nostru. Așa cere dreptatea Diale!

M. Manenți. Am primit 200 Lei, abonament pe 1931.

M. Vidrașu. Am primit abonamentul pe anul curent.

H. Cluj. Am primit abonamentul pe jumătatea a doua a anului curent.

V. Clopodia. Am primit 600 Lei. Achitat până la 31 XII 1931.

Oficiul parohial, Dejan. Am primit 200 Lei, abonament pe anul curent.

P. Câmpia Turdei. Suma de 25 Lei s'a achitat Librăriei Seminarului.

I. Petroșani. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

Dr. P. București. Am primit 400 Lei. Achitat până la 31 XII 1931.

Direcțiunea liceului gr.-cat. român de fete din BLAJ

Nr. 595—1931

Inștiințare

pentru părinții cari doresc să-și înscrie fiicele la liceul gr.-cat. român de fete din Blaj

Anul școlar 1931—32 la liceul nostru va începe în conformitate cu Regulamentul oficial al statului („Monitorul Oficial din 14 Iulie 1929). Și anume:

1. Inscrierea în liceu se face în baza unei cereri de înscriere, timbrată cu 11 Lei și 1 Leu timbru de aviație. Acestea cereri se scriu de către părinți sau reprezentanții legali ai elevelor și se adresează Direcțiunii liceului. Cererile de înscriere se prezintă personal sau se trimit prin poștă, 25—31 August. În caz că se trimit prin poștă, se vor alătura timbre poștale pentru răspuns recomandat. Cereri de înscriere trebuie să facă și părinții elevelor cari au mai frecventat școala noastră.

2. Intre 25—31 August se vor trimite: a) cererile de înscriere pentru cl. I—VII liceu; b) cererile de înscriere ale repetentelor; c) cererile de înscriere la examenul de admitere în cl. IV care se ține între 7—12 Septembrie și d) cererile de înscriere la bacalaureat, sesiunea de toamnă.

3. Examenele de corigență se țin între 2—5 Septembrie. Tot atunci dau examen și elevele cari, din cauză de boală, au fost silit să amâne examenul de clasă din Iunie.

4. Intre 6—8 Septembrie își prezintă cererile de înscriere elevele cari au dat corigența.

5. Intre 11—12 Septembrie se prezintă cererile de înscriere ale elevelor cari au dat examen ca pregătite în particular 2—6 Septembrie (sesiunea Iunie—Septembrie).

6. Cererile de înscriere cari nu sunt prezentate la termen, nu vor fi luate în considerare. Tot asemenea nu vor fi luate în considerare cererile ce nu au toate documentele cerute de regulament și specificate mai jos.

7. Elevele cari cer pentru întâia dată înscrierea în liceul nostru, vor alătura următoarele acte (în original):

- Extras de naștere dela matriculantul civil (primărie);
- Actul de botez dela preot;
- Act de cetățenie.
- Certificat de revaccinare dela medicul respectiv;
- Certificatul de studii dela școala unde a urmat în anul școlar trecut.

Elevele cari cer înscrierea în cl. I de liceu vor prezenta Certificatul școlar despre terminarea celor 4 clase primare, iar celea cari cer înscrierea în cl. II—VII și vin la noi dela altă școală, vor prezenta copia matriculară a ultimei clase promovate.

Elevele cari au urmat anul trecut la liceul nostru, vor alătura numai Avizul școlar cu notele obținute în studii.

În clasa I nu vor fi înscrise decât elevele cari la 1 Septembrie a anului curent vor avea vârsta de cel puțin 10 ani impliniți și de cel mult 13 ani. Direcțiunea poate acorda o dispensă de maximum o jumătate de an.

8) Pentru primirea în internat se face cerere deosebită, care se va adresa Preavenieratului Consistor Arhiepiscopesc în Blaj, până la 20 August. Condițiunile de primire se publică separat.

9) Examen de admitere în numai dacă se vor prezenta mai multe cereri de înscriere decât locurile disponibile. În orice caz, elevele să fie pregătite, ca, la caz de trebuință, să poată da examenul care se ține între 1—3 Septembrie, cu probe scrise și orale la l. română și matematică din materia cl. IV. primară (La matematică numai lucrare scrisă).

10) La liceul nostru sunt de plătit următoarele taxe școlare:

a) Curs inferior, cl. I—III: Taxa de înscriere Lei 200. —; Taxa de construcție Lei 200. — Taxă de frecvență Lei 1600 —; Anuar și bibliotecă 125. Total Lei 2125.

b) Curs superior cl. IV—VII: Insciere Lei 200; Construcție Lei 300. —; Frecvențarea Lei 1800. Anuar și bibliotecă 125. Total Lei 2425.

Taxele de înscriere, anuar, bibliotecă și construcție se plătesc deodată, la prezentare în zilelele de 13—15 Septembrie (când toate elevele trebuie să fie la școală). Dela aceste taxe nu se pot da scutiri nimănu!

Taxa de frecvență (didactul) se poate plăti în două rate: prima rată la înscriere, iar a doua cel mai târziu până la 1 Februarie 1932.

Elevele de altă naționalitate plătesc taxe școlare speciale.

Inscrierea în școală este definitivă numai după plățirea taxelor specificate mai sus. Scutiri de didactul se dau numai după trimestrul I (în Februarie) și pot beneficia de ele numai elevele cari au obținut media generală cel puțin 8.

11. Părinții sau tutorii elevelor nu pot angaja cvartire în oraș fără aprobarea Direcțiunii. Un tablou al cvartirelor admise, se va afișa pe tabla de publicațiuni a liceului.

12. Cursurile (prelegerile) încep în dimineața zilei de 16 Septembrie, după invocarea Sf. Spirit.

Direcțiunea.

Școala comercială superioară gr.-cat de fete, Blaj

Nr 446—1931

Condițiuni de primire

În anul școlar 1931—32 școala noastră funcționa cu trei clase: I, II și III.

1. În clasa I se primesc eleve cari au certificat de absolvirea cursului secundar inferior (3 clase de gimnaziu; nu se cere examenul de admitere în cl. IV de liceu).

În clasa II și III se primesc eleve cari au promovat cl. I sau II a unei școale superioare de comerț.

2. Inscrierea se face numai în baza unei cereri, legal timbrată, adresată Direcțiunii până la 25 August 1931. Cererea se va scrie de către părinți, tutor sau corespondentul lor, cu arătarea profesiunii și a locuinței. Se va alătura și un plic timbrat, cu adresa trimițătorului.

3. Elevele cari cer înscrierea în cl. I, precum și acelea cari vin pentru întâia dată la școala noastră, vor alătura la cerere:

- Extract de naștere dela matricolantul civil;
- Carte de botez dela preot;
- Certificat de cetățenie;
- Certificat de vaccinare;
- Certificat școlar.

Elevele cari au promovat cl. I și II la școala noastră vor alătura la cererea de înscriere numai avizul școlar din anul 1930—31.

4. Examenele de corigență se vor ținea în 14—15 Septembrie.

5. Taxa școlară, total Lei 1825, —, se plătește jumătate la 14 Septembrie, iar jumătate cel mai târziu până la 1 Februarie 1932.

6. Pentru primirea în internatul școlilor secundare de fete din Blaj, se face cerere deo-

sebită care se adresează *Preaveneratului Consistor Arhiepiscopesc din Blaj* și se trimite până la 20 August. Condițiile de primire se găsesc în prospectul internatului.

7. Cvartire în oraș se pot angaja numai cu aprobarea Direcțiunii.

8. Cursurile încep la 16 Septembrie, dimineața.

Direcțiunea.

Școala Comercială superioară gr.-catolică de băieți din Blaj

Nr. 239—1931

Aviz școlar

pentru cei care doresc a-și înscrie fiii la școala comercială superioară gr.-cat. de băieți din Blaj, în anul școlar 1931/32

Școala comercială superioară gr. cat. de băieți anul acesta va funcționa cu 3 (trei) clase, I—III.

În conformitate cu art. 2 din Regulament se pot înscrie: a) absolvenții și anaziului b) cei promovați dintr-o clasă a unei școli comerciale superioare, indentică cu aceea în care se cere înscrierea.

Cererea de înscriere trebuie făcută și iscălită de părinți, tutor sau corespondentul elevului, cu arătarea profesiei și a domiciliului. Cererea trebuie timbrată cu timbru fiscal de 11 Lei+1 Leu timbru de aviație.

La cerere sunt a se anexa: 1.) actul de studii; 2.) actul de naștere dela ofițerul stării civile; 3.) actul de botez; 4.) actul de cetățenie; 5.) un plic timbrat (recomandat) pentru răspuns.

Elevii cari au promovat cl. I sau a II-a a școlii comerciale la noi, vor alătura numai avizul școlar 1930—31.

Cererile sunt a se înainta până la 25 August.

Examenul de corigență se vor ține între 8—10 Septembrie. Taxele școlare se plătesc la 16 Septembrie. Portul chipiului și al numărului sunt obligatoare.

Nici un elev nu-și va angaja cvartir fără avizul conform al direcțiunii. (1436, 1—1)

Liceul gr.-catolic român de băieți din Blaj

Nr. 1182—1931

Aviz școlar

Pentru doritorii de a-și înscrie fiii la liceul gr.-catolic de băieți din Blaj, în anul școlar 1931—1932

I. Înscrierile. Cererile de înscriere pentru orice clasă (admitere în cl. I. corigență, admitere în cl. IV—V, diferență, integrale, baccalaureat etc) vor fi adresate direcțiunii liceului, până în ziua de 25 August 1931, provăzute cu timbru fiscal de 11 Lei+1 Leu de aviație.

La cereri se vor anexa:

1. Pentru clasa I: a) adeverință de terminarea primelor patru clase primare; b) extrasul de naștere; c) actul de botez; d) act de cetățenie; e) un plic timbrat (recomandat) cu adresa exactă pentru răspuns.

2. Elevii din anul trecut vor anexa „Avizul” școlar din 1930—31

3) Elevii, cari în anul trecut școlar au urmat altă școală și doresc să se înscrie la liceul din Blaj, vor anexa cele cerute la p. I.

lit. b.—e. precum și copia matriculară a clasei ultime ce au promovat.

Cereri colective și netimbrate nu se vor lua în considerare.

II. Ordinea examenelor. 1. Examen de admitere în cl. I: în 1—3 Septembrie. 2. Examen de corigență: 2—5 Septembrie. 3. Examen particulare: 2—6 Septembrie. 4. Examen integrale, de diferență, etc: 2—6 Septembrie. 5. Examen de admitere în cl. IV: în 7—12 Septembrie.

III. Examenul de baccalaureat se ține între 20 Septembrie — 5 Octombrie. Între 25—31 August candidații rămași la examenul anterior vor prezenta cererile lor de înscriere la examenul de baccalaureat la direcțiunea liceului unde au absolvit, fie ca elevi regulați înscriși, fie ca pregătiți în particular. La cereri vor anexa astele și declarația. Conf. art. 87 din Regulament.

IV. Plata taxelor școlare. (taxa de înscriere, didactul) se face în 13—15 Septembrie. La înscriere se vor achita integral taxa de înscriere și rata primă din didactul. A doua rată se va achita la 1 Februarie 1932.

V. Cvartire. Nici un elev nu-și va putea angaja cortel, fără avizul conform al direcțiunii.

VI. Începutul lecțiilor. Cursurile școlii secundare încep la 16 Septembrie c. ora 8 dimineața.

Direcțiunea

(1435) 1—1

Oficiul parohial greco-catolic Micoșlaca

Nr. 27—1931

Publicație de licitație

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire din nou a caselor parohiale gr.-cat. din Micoșlaca, precum și a tuturor superedificatelor, de pe lângă acestea case, se publică licitație cu oferte închise, care se va ține în ziua de 26 Iulie 1931 ora 4 p. m. la oficiul parohial din loc, pe lângă următoarele condițiuni.

1. Planul, devizul, estrasul lucrărilor și condițiunile de edificare se pot vedea zilnic la oficiul parohial.

2. Ofertanții vor depune garanță de 10% din suma oferită, în numerar, efecte de stat ori efecte dela o bancă solidă.

3. Comitetul își rezervă dreptul a da lucrările aceluși ofertant, căruia va vrea, indiferent de suma oferită, și chiar a nimici întreaga licitație în cazul că nici una din oferte nu-i va conveni.

4. Concurenții nici într'un caz nu pot pretinde nici o despăgubire pentru participarea la licitație.

Micoșlaca, la 5 Iulie 1931.

ONIGA VASILE
curator

VIRGIL NICOARĂ
ad. par. interinal

Concurs

Parohia rom. unită Lunca, (jud. Mureș ef. poștal Teaca) prin aceasta publică concurs cu oferte închise pentru efectuarea iconostasului, cu lucrări de tâmplărie și pictură, necesare noiei biserici, pe lângă următoarele condiții:

1. Termenul când se vor desch de oferte: 25 Iulie ora 3 d. m.

2. Planul iconostasului, descrierea lucrărilor precum și condițiile se pot vedea și studia oricând la oficiul parohial Lunca.

3. Se vor înainta oferte separat pentru tâmplărie și separat pentru pictură. Se poate înainta și o singură ofertă pentru ambele lucrări, fiind oferta subscrisă de pictor și tâmplar, obligându-se ambii în solidum.

4. Ofertanții vor prezenta dovezi de capacitate, precum și dovezi că au mai executat lucrări similare cu succes. — Pictorul va prezenta icoane originale.

5. Vadiul va fi de 10% după devizul preț oferit, care se va depune deodată cu oferta în numerar sau scrisoare de garanță emisă de o bancă solidă.

6. Curatorul își rezervă dreptul de alegere indiferent de preț și poate amâna pronunțarea cu opt zile dela data fixată (25 Iulie). Poate și să nu se pronunțe.

7. Spesele de deplasare ale ofertanților îi privește pe ei.

8. Costul planului și a descrierii lucrărilor, în suma de 5000 Lei, privește ca plată pe ofertanți, resp. 6% după sumă.

Se menționează că ambele lucrări — de tâmplărie și pictură —, împreună sunt estimate de arhitectul arhidiecezan la circa 85.000—100.000 Lei.

Lunca, la 5 Iulie 1931.

Ioan Nistor
curator prim

2-2

Ioan Borza
adm. parohial

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu efecuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

14—7 999

A APĂRUT

A APĂRUT

„Teologia pastorală“

de canonicul Dr. Nicolae Brnzen, Vol. I. *Păstorul și Turma* (Hodegetica). Cu o prefață de I. P. S. Valeriu Traian Frențiu, arhiepiscop de Oradea.

Prețul: broșat Lei 350, legat Lei 380.

Până nu intră în comerț, se poate avea la autor cu prețul de: Lei 280 broșat și 310 legat. Grăbiți cu comanda. Adresa: Dr. Nicolae Brnzen, canonic Lugoj j. Severin.

13—25

Copilul când e opărit întrebuințați HÖFER 1, când e transpirat HÖFER 3!